

Віктор Мельник
д.е.н., професор,
проректор
з наукової роботи
Європейського
університету

Віктор Федосов
д.е.н., професор,
завідувач
кафедри фінансів
ДВНЗ «Київський
національний
університет
імені Вадима
Гетьмана»

НОВІ ПУБЛІКАЦІЇ

ТРЕТЄ ВИДАННЯ ЦІКАВОЇ КНИГИ

Питання правового регламентування функціонування податкової системи в цілому і нарахування та сплати податків і зборів, діяльності податкових органів зокрема є надзвичайно актуальними і потребують деталізованого розкриття для забезпечення однозначного трактування податкових норм і належного виконання податкових зобов'язань платниками податків, формування партнерських відносин між суб'єктами податкових відносин, запобігання ухиленню від сплати податків, забезпечення достатньої фінансової основи функціонування держави, формування податкової культури та фіскальної свідомості в Україні. З огляду на це поява нового навчального посібника¹ з цієї, вкрай важливої проблематики, у якому належна увага приділена зазначеним правовим аспектам організації процесів оподаткування в умовах сучасного реформування соціально-економічної системи нашої держави, орієнтованого на поступову імплементацію європейських гармонізованих правових норм, є своєчасною і важливою.

У посібнику розглянуто правові засади функціонування податкової системи України, зокрема, сферу дії Податкового кодексу та ієрархію нормативно-правових актів, котрі формують вітчизняне податкове законодавство, співвідношення податкового законодавства з іншими законодавчими актами, правові основи діяльності податкових органів. Окреслено загальні засади встановлення податків і зборів, їх склад в розрізі загальнодержавних і місцевих, повноваження органів державного управління щодо податків і зборів, засади усунення по-

двійного оподаткування. Підкреслено важливість законодавчо закріпленого визначення понять для забезпечення однозначного трактування норм податкового законодавства та усунення «прогалин» у ньому. Розкрито права і обов'язки платників податків і контролюючих органів, правові засади нарахування та сплати податків і зборів.

Особлива увага у зазначеному посібнику «Податкове право» відводиться правовим аспектам податкового адміністрування, зокрема таким: правовим взаємовідносинам платників податків та контролюючих органів у процесі нарахування і сплати податків, особливостями складання і подання податкової звітності, податковим консультаціям, правовим засадам здійснення податкового контролю, процедурам обліків платників податку й інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючих органів, правового регламентування та порядку проведення податкових перевірок, правовим процедурам, пов'язаним із податковим боргом, відповідальності за податкові правопорушення тощо.

В частинці податкового регламентування справляння податку на прибуток підприємств в Україні мова йде про визначення всіх елементів цього податку і, зокрема, особливості формування доходів та витрат, податкової різниці, порядок обчислення і сплати податку, особливості оподаткування окремих видів діяльності та операцій. Стосовно ПДВ в доступній формі викладено вимоги щодо реєстрації платників податку і її порядок, особливості визначення об'єкта оподаткування, дату виникнення податкових зобов'язань, охарактеризовані

¹ Волощук М.Г., Менджул М.В. Податкове право: навч. посіб. / Волощук М.Г., Менджул М.В. Видання третє, доповнене та перероблене. – Ужгород: Вид-во Олександра Гаркуші, 2015. – 204 с.

правові аспекти визначення бази стягнення податку і розміри його ставок, операції підлягають оподаткуванню і не є об'єктом оподаткування (або звільнені від нього), особливості формування податкового кредиту і електронного адміністрування податку, порядок складання та подання податкової накладної та інші аспекти законодавчого регламентування ПДВ в Україні.

У посібнику чільне місце також відведене правовим засадам нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб, вказано його платників, особливості визначення бази оподаткування, склад доходів, порядок застосування податкової знижки. Особо викладено ставки податку та їх застосування щодо тих чи інших доходів, порядок сплати податку, його перерахунок та застосування податкових соціальних пільг, особливості оподаткування окремих доходів, забезпечення виконання податкових зобов'язань, правові аспекти подання річної декларації про доходи і майновий стан тощо.

У книзі також знайшли належне відображення питання податкового права щодо акцизного оподаткування. Докладно розглянуто платників акцизного податку, його ставки, об'єкти і база оподаткування, порядок нарахування і сплати податку з вироблених в Україні та імпортованих підакцизних товарів. Зроблено акцент на особливості оподаткування окремих груп підакцизних товарів, на питання контролю за сплатою специфічного акцизу, а також правовий режим функціонування акцизних складів. Щодо законодавчого регламентування екологічного податку, то з цього йдеться про платників податку, об'єкт та базу оподаткування ним, особливості застосування ставок для різних видів забруднюючих речовин, порядок обчислення, подання податкової звітності та сплати податку.

Показано також зміни у справлянні рентної плати, які відбулися у 2015 р. стосовно її складу, розкрито правові засади вітчизняного рентного оподаткування щодо користування надрами для видобування корисних копалин (і в цілях, не пов'язаних з ним) тощо. Правові аспекти справляння майнових податків в Україні висвітлено

з огляду на їх сучасний склад: податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортний податок, плата за землю. Розкрито особливості майнового оподаткування в розрізі елементів згаданих податків.

Особливо суперечливим питанням правового регламентування оподаткування в нашій державі є функціонування спеціальних податкових режимів в цілому і спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності зокрема. Тому автори не оминули увагою проблеми, пов'язані зі справлянням єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва та фіксованого сільськогосподарського податку (в тому числі умови застосування цих спеціальних податкових режимів, платників, об'єкти і бази оподаткування, ставки податків, особливості їх нарахування, ведення податкового обліку, складання податкової звітності та сплати).

Отже у посібнику розкрито широкий спектр питань, які стосуються різних аспектів оподаткування і зокрема особливостей справляння податку на прибуток, ПДВ, рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин, правового захисту посадових осіб контролюючих органів; правових засад функціонування податкової міліції та багато інших. В цілому він написаний на належному науково-методичному рівні, в доступній формі, відображає сучасний стан законодавчого регламентування функціонування податкової системи України та рекомендується для використання в навчальному процесі викладачами і студентами економічних, юридичних та інших спеціальностей, а також усіма особами, які цікавляться правовими аспектами вітчизняного оподаткування. Враховуючи, що це вже третє видання посібника, а також всі його позитиви рецензенти вважають за можливе і необхідне рекомендувати авторам розширити його, доповнивши новими матеріалами податкового поля, зробити більш фундаментальним і видати в кінці 2016 р. – на початку 2017 р. у вигляді підручника.